Nr. 1 • 14 januari 1995 • f 6,65/Bfr. 130

OOR

Toonaangevend Tijdschrift

het fenomeen Beck

Soundgarden

Dance-Update • Boudewijn de Groot

Veruca Salt

Cranberries

De Nieuwe Bettie Serveert

8 pagina's extra multimedia!

8 710802 300032

door Dene Kummer

The Cranberries

Dankzij hun Amerikaanse doorbraak zijn uitgegroeid tot de meest succesvolle Ierse pop-act sinds U2. Maar hoe veroverde de band rond zangeres **Dolores O'Riordan** *vanuit Limerick de hele wereld? Een reconstructie.*

'We zijn nu eenmaal geen simpel indie-bandje met een bimbo in een kort rokje die tra-la-la zingt'

In november 1992 bezocht een OOR-team Ierland om voor het Kerstnummer van dat jaar een reportage te maken over de muziekscene in Dublin. We spraken met veelbelovende bands als The Prayer Boat, The 4 Of Us en Into Paradise, en vroegen ons af: 'Staat de nieuwe U2 klaar in de Rock Garden?' Eén van de bands die we die week in de Dublinse Melkweg zagen optreden, waren The Cranberries. Dit viertal kwam niet uit Dublin, maar uit Limerick, een plaatsje aan de zuidkust, en maakte Engels aandoende indie-pop in het verlengde van The Sundays. Leuk bandje, dachten we, maar niet direct eentje die de wereld zou gaan veroveren...

De zangeres maakte een verlegen indruk, maar had wel duidelijke meningen over gevoelig liggende zaken als abortus en scheiding. 'Scheiding geeft mannen maar de gelegenheid zich aan hun verantwoordelijkheden te onttrekken. Het is hetzelfde met abortus. Het is te gemakkelijk om te zeggen: laat maar weghalen. Ik wil geen oordeel uitspreken over vrouwen die verkracht worden en zo in verwachting raken, maar in principe vind ik abortus gelijkstaan aan moord.'

Dolores O'Riordan wordt 23 jaar geleden geboren in het vlak buiten Limerick gelegen dorpje Ballybrocken. Ze komt uit een katholiek boerengezin en zingt al op jeugdige leeftijd in de kerk de sterren van de hemel. In het nabijgelegen Moycross wonen bakkerszonen ***Noel*** en ***Mike Hogan.*** Zij zijn grote fans van The Smiths en spelen gitaar en bas. Eind jaren tachtig beginnen ze een band met de uit Parteen afkomstige drummer ***Fergal Lawler.*** Het enige probleem is Niall, de zanger. Niall kan niet zingen, maar heeft wel gevoel voor humor. Hij verzint de naam The Cranberry Saw Us. Spreek uit: The Cranberry Sauce. Grapje. Het is triest, maar Niall moet verdwijnen.

In zijn plaats moet iemand anders komen, liefst een zangeres. Onder invloed van Morrissey hebben de jongens namelijk ontdekt dat hun muziek een sterk vrouwelijke kant heeft. Dolores heeft ondertussen ervaring opgedaan in coverbands, maar is op zoek naar een band met eigen materiaal. 'De meeste bands in Limerick die op zoek waren naar een vocalist hadden zo'n massief, volgepropt geluid dat ik me wanhopig afvroeg waar de zang moest komen. Zij waren de enige die bewust ruimte openlieten voor de zang. Toen wist ik dat het wel zou lukken.'

Het klikt tussen de vier. Het is misschien geen huwelijk dat gemaakt is in de hemel, maar in Limerick aan de Ierse zuidkust moet je soms genoegen nemen met een verstandshuwelijk. Het belangrijkste is dat The Cranberries vanaf nu een echte band zijn. Pas later zal de tegenstelling zichtbaar worden tussen de drie jongens die ook buiten repetities altijd met elkaar omgaan en de zangeres die consequent haar eigen weg gaat. Dolores: 'Alleen omdat we in een band zitten, hoeven we nog niet 24 uur per dag op elkaars lip te zitten. Zij hebben hun leven en ik het mijne.'

In de daaropvolgende periode vinden The Cranberries een manager, maken een paar demo's en toeren door Ierland. Maar daar ben je snel uitgetoerd. In Dublin worden ze met de nek aangekeken en daarom ▶

leggen ze contact met de muziekbusiness in Londen. A&r-mensen van diverse platenlabels vliegen naar Limerick, zijn onder de indruk van de mogelijkheden van de groep, en zwaaien met contracten. Dolores wil bij Rough Trade tekenen, maar de boys kiezen voor Island (platenmij van o.a. U2). Uitslag stemming: 3-1.

De Engelse pers begint één van haar vele *hypes*, maar als de debuutsingle *Uncertain* haar titel alle eer aandoet, volgt onmiddellijk een *backlash*. *Build 'em up & kill 'em off*. Aangeslagen begint de band aan zijn debuutalbum. Manager-producer Pearse Gilmore wordt na drie tracks in vier weken ontslagen, omdat hij meer kwaad dan goed doet. Als nieuwe manager wordt Geoff Travis aangetrokken, uitgerekend de eigenaar van platenmaatschappij Rough Trade! De nieuwe producer wordt de van de laatste drie Smiths-albums bekende Stephen Street, waarmee voor de jongens een droom in vervulling gaat.

Al in de herfst van 1992 circuleren er tapes van *Everybody Else Is Doing It, So Why Can't We?*. Als wij in Dublin zijn, hebben wij een cassette bij ons. Een leuke plaat, maar nauwelijks één die de wereld in vuur en vlam zal zetten, denken wij. Nerveus geworden door de negatieve sfeer in de Britse media wacht Island met de release tot februari 1993. De singles *Linger* en *Dreams* floppen en van het album worden slechts 12 000 exemplaren verkocht. Te weinig. Wel toert de groep als voorprogramma van Belly door Engeland en van de Hothouse Flowers door Europa (waarbij men ook Vredenburg aandoet), maar de carrière van The Cranberries lijkt voorbij voordat ze echt begonnen is. Dolores: 'Er waren momenten dat ik dacht: ik ga naar huis, trouwen, tien kinderen krijgen en alles vergeten wat met popmuziek te maken heeft.'

Wel is er nog een toer met The The door de Verenigde Staten geboekt. Maar het lijkt onmogelijk dat een Ierse band die in eigen land genegeerd wordt, in Engeland dood is verklaard en in Europa geen poot aan de grond krijgt, in Amerika wel potten zal breken. Grappig genoeg denkt het Amerikaanse publiek daar heel anders over. *Everybody Else...* wordt in juni uitgebracht en begint meteen goed te verkopen. De video van *Linger* wordt door MTV opgepikt en de single wordt zowel door college-radio als de AOR-stations opgepikt. Maar goed, een verkoop van 100 000 betekent in Amerika nog niets.

De grote ommekeer komt in september, als The Cranberries als support act van Suede door de States toeren. Terwijl Suede middels een *media blitz* als *the next big thing* uit Engeland wordt gelanceerd, blijkt het grootste gedeelte van het publiek voor The Cranberries te komen. Als Suede gedesillusioneerd naar huis vertrekt, beginnen The Cranberries aan een nieuwe toer, ditmaal als voorprogramma van Duran Duran. Aan het einde van die toer zijn de rollen omgedraaid en zijn The Cranberries het hoofdprogramma. Dolores wordt tussen de bedrijven door verliefd op Duran's toermanager Don Burton en zal later met

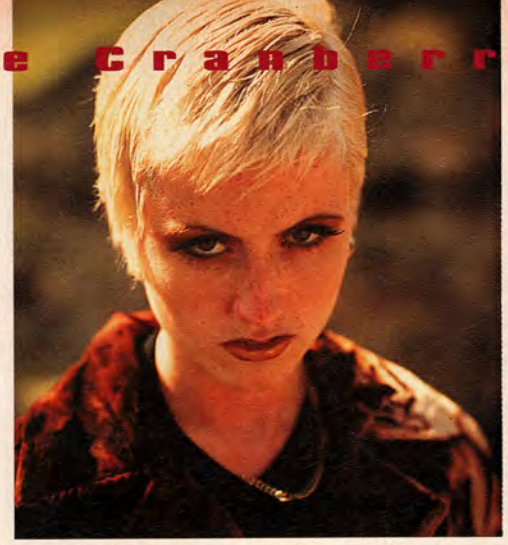

hem in het huwelijk treden. Ondertussen klimt *Linger* naar de hoogste regionen van de Billboard-lijst en gaat de verkoop van *Everybody Else...* door het dak. Met alleen in Amerika al bijna drie miljoen verkochte exemplaren wordt het het best verkochte debuut uit de Ierse popgeschiedenis, en zijn The Cranberries opeens de grootste Ierse popact sinds U2 en Sinéad O'Connor.

Hoe kan dat zo opeens? Daar zijn wel een paar verklaringen voor. Zoals eerder gezegd, is *Everbody Else...* in muzikaal opzicht schatplichtig aan The Sundays. Hoewel die groep in Nederland nooit echt is doorgebroken, werden er van hun debuutalbum *Reading, Writing & Arithmetic* in Amerika een half miljoen omgezet. Toen hun tweede plaat, *Blind*, hevig teleurstelde, viel er een gat in de markt dat prima door The Cranberries kon worden opgevuld. Daarnaast is er het stemgeluid van Dolores dat ontegenzeggelijk aan dat van Sinéad O'Connor doet denken. Laatstgenoemde vergooide in één klap haar enorme Amerikaanse populariteit door op televisie een foto van de paus te verscheuren. Terwijl de CD's van Sinéad op de brandstapel terechtkwamen, gingen de CD's van The Cranberries als warme broodjes over de toonbank.

Het moet in die tijd zijn geweest, dat de balans binnen de band is verschoven van vier gelijkwaardige personen naar een zangeres met drie begeleiders. In de begintijd stond Dolores met haar rug naar het publiek te zingen, tegenwoordig trekt zij alle aandacht naar zich toe en staan de overige drie er wat verloren bij (hetgeen goed te zien is op de vorig jaar verschenen video *The Cranberries Live.)* Commentaar van Dolores: 'We zijn nu eenmaal geen simpel indie-bandje met een *bimbo* in een kort rokje die tra-la-la zingt. De zang is echt het middelpunt van de muziek.'

Het is één van de ongeschreven wetten van de popbusiness dat wat in Amerika populair is, na verloop van tijd ook in de rest van de wereld aanslaat (behalve country, maar zelfs daar wordt aan gewerkt). Als The Cranberries in Amerika doorbreken, schrikt men aan de andere kant van de oceaan wakker. Een jaar na release bereikt *Everybody Else* de eerste plaats van de Engelse album-lijst. Het toonaangevende en in Dublin gevestigde Ierse tijdschrift Hot Press zet The Cranberries op de cover, terwijl men een jaar eerder de groep nog achteloos afdeed als 'te Engels'. In Nederland haalt *Linger* de tipparade, maar een optreden in de Melkweg wordt afgelast, omdat Dolores bij het skiën haar been breekt.

In alle rust werkt de groep daarna aan haar tweede CD, het opnieuw door Stephen Street geproduceerde *No Need To Argue*. Het album is gevarieerder en muzikaal interessanter dan het debuut, maar Dolores klinkt nog meer als Sinéad dan eerst. Wie had gedacht dat het succes eenmalig zou zijn, komt echter bedrogen uit. Ook in Nederland is het nu raak. Een concert in de Melkweg is binnen een mum van tijd uitverkocht en de single *Zombie* wordt een van de meest verrassende Top Drie-hits van het jaar. Het nummer gaat over *the troubles* in Noord-Ierland. Vlak voordat de single uitkomt, kondigt de IRA een eenzijdig bestand af. Na 25 jaar lijkt in Noord-Ierland eindelijk de vrede in zicht. Mogelijke bedreigingen (zoals met U2 gebeurde na *Sunday Bloody Sunday)* blijven The Cranberries daardoor bespaard. In de rest van de wereld is echter nog genoeg oorlog. Hoewel de tekst aan de Ierse situatie refereert, kan *Zombie* volgens Dolores O'Riordan ook slaan op de toestand in Bosnië, Rwanda of Tsjetsjenië. 'Het zijn altijd weer mannen die oorlog met elkaar voeren,' is haar commentaar. 'Als ze nu alleen elkaar afmaakten, zou het nog niet zo erg zijn, maar ze moeten ook altijd onschuldige vrouwen en kinderen afslachten.'

Dolores is een vrouw met opmerkelijke ideeën. Ze zingt een anti-oorlogslied, maar is tegelijk voor de herinvoering van de doodstraf voor moordenaars. Zelfs de kinderen die de Engelse kleuter Jamie Bulger doodden, hadden wat haar betreft mogen worden opgehangen. 'Het is de maatschappij die ruimte biedt voor dat soort excessen. Als die kinderen van tevoren hadden geweten, dat de strop de straf is die op moord staat, zouden ze het wel gelaten hebben.' In sommige opzichten lijkt Dolores conservatiever en onredelijker dan de Paus.

Met haar Amerikaanse carrière zit het echter wel goed. De vraag is echter in welke hoedanigheid: als zangeres van The Cranberries of als solo-artieste. Er gaan al geruime tijd geruchten dat *No Need To Argue* wel eens haar laatste plaat met deze band zou kunnen zijn. De grote vraag is in hoeverre ze de andere drie in creatief opzicht nodig denkt te hebben. Volgens haarzelf schrijft zij de teksten en is ze ook voor de helft verantwoordelijk voor de muziek (de andere helft komt van gitarist Noel Hogan). Volgens anderen zijn de talenten binnen de band gelijker verdeeld en is het puur om publicitaire redenen dat O'Riordan als boegbeeld naar voren wordt geschoven. Zoals ze zelf zegt: 'Of ik nu in mijn eentje op de cover sta of met de hele band, maakt niet uit, het is allemaal aandacht voor The Cranberries.' Waar ze veelzeggend aan toevoegt: 'Met The Cranberries hebben wij een kans gekregen waar je als artiest je hele leven van droomt en die je ook maar één keer krijgt. Ik ben zelf niet van plan die kans te missen. Ik ga er alles uithalen wat erin zit.' ●